

KORRUPSIYA TARAQQIYOT VA RIVOJLANISHNING ENG KATTA DUSHMANI

Azirbaev Salamat
Qaraqalpaq davlat universiteti
Yuridika fakulteti 101-gruppa talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqola hozirgi kunda jahondagi eng katta muomalarning biri, korrupsiyaga qarshi kurash bo'yisha qabul qilinayotgan hujjatlar va shartnomalar mazmun-mohiyati, hamda davlatimizda korrupsiyaga qarshi olib borilayotgan islohatlar haqida oshib berilgan.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, SH.Mirziyoev, korrupsiya, B.M.T, O'liy Majilis, konvensiya, GRECO, IAACA, Uzbekistan Ant-Corruption Digest.

CORRUPTION IS THE BIGGEST ENEMY OF PROGRESS AND DEVELOPMENT

Abstract: This article is about the essence of the documents and agreements adopted on the fight against corruption, which is one of the largest transactions in the world today, as well as about the anti-corruption reforms being carried out in our country.

Keywords: Uzbekistan, Sh.Mirziyoev corruption, B.M.T. Oliy Majilis, convention, GRECO, IAACA, Uzbekistan Ant-Corruption Digest.

Kirish

Hozirgi kunda korrupsiya shegara bilmas illat jinoyat turuga aylanib, uning oqibatida dunyo axli davlatlarining iqtisodi juda kata miqdorda ziyon ko'ryapti. Bugun eng ko'p ishlatilayotgan so'zlarimizdan biri korrupsiyadir.

Ijtimoiy hayotda uning domiga tushib, o'z umrini panjara ortida o'tkaziyotganlar oz emas. Qadimgi dunyoda ba'zi qabilalarda muayyan mavqega, o'bruga ega bo'lish ushuni uning sardoriga turli sovg'alar, qimmat baho buyumlar berish odatidan korrupsiyaning ildizlari boshlangan ekan. Ammo u vaqtlarda bu amal oddiy hol deb qabul qilingan. Lekin jamiyat hayotining murrakkablashuvi va markazlashuvi korrupsiyaning mamlakat rivojiga katta to'siq ekanini ko'rsatdi. Tez-tez eshitib qolayotganimiz; bolalar bog'chasidan to oliy o'quv yurtlarigacha, qorovuldan to hokimgacha, ayblanuvchidan, to qozigacha bu illat qurboniga aylanib, qancha jazolansada, tamagirlikka qarshi qattiq kurashilsa-da, korrupsiyaga to'la barham berib bo'lmayapti. Shuning ushuni korrupsiyaga qarshi kurash masalasida dunyo davlatlari, shuning ishida bizning davlatimizda da kata e'tibor qaratilgan.

Xo'sh, nega korrupsiya to'la-to'kis bartaraf etilmayabdi?. Sababi oddiy odamlar uncha-muncha ishni azbaroyi vaqtini behuda sarflamaslik ushun emas, o'sha yumushi ayrim nopok, turli soxta g'ovlar sabab bitmay qolishidan qo'rquv tufayli ham pora berish payida bo'ladi. Shu zaylda ko'pchilik "beraveradi", kamshilik "olaveradi". Albatta, bundaylar safi oshishi va nafsi hakalak otishida siz biz ham, barchamiz aybdormiz! Bu illatga qarshi dunyo davlatlari birgalikta kurash ushun bir qancha xalqaro hujjatlar qabul qilindi. Shularning biri Birlashgan millatlar tashkiloti tomonidan qabul qilingan «Korrupsiyaga qarshi konvensiya» va shunga o'xshash bir neshta xalqaro hujjatlarga davlatimiz a'zo bo'lgan.

Davlatimizda O'zbekiston Respublikasining «Korrupsiyaga qarshi kurashish haqidagi» qonuni qabul qilindi. Bu qonunda uning maqsadi, korrupsiyaga qarshi kurashish haqida qonun hujjatlari, nizomda ushirdigan terminlarga asosiy tushunchalar, korrupsiyaga qarshi kurashishning asosiy prinsiplari belgilab berildi. XVII-asrda yashgan Tomas Gobbsning "Korrupsiya davrlar osha o'sib kelayotgan ildiz bo'lib, u har xil orzu-havaslar ortidan birortayam qonunni mensimaslikdir" degan gapi yanada mustahkamlaydi. Yakunlab aytganda, davlatimiz fuqarolarning korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yisha amalga oshirilayotgan ishlardan xabardor bo'lishi, o'zlari da bu illatga qarshi kurashishi lozim.

Korrupsiya haqida tushuncha?

Xozirgi davrda korrupsiya muomasi dunyoning barsha davlatlarida ushraydi. Lekin, korrup-siyaning yuzaga kelishi sabablari har xil bo'lib, tarixiy davr va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish o'zgarishliklarga bo'g'liq bo'ladi. Korrupsiyaga qarshi kurash, uni yo'q etish dunyo davlatlari oldidagi yeshilishi qiyin muomalarning biri bolib qolmoqta.

Korrupsiyaning sababidan dunyo yuzi iqtisodihar yili 2,6 trillion dollar miqdorda ziyon ko'ryapti. Korrupsiyaga qarshi kurashish masalasida bizning davlatimizda da katta e'tibor qaratilgan.

Asosiy bo'lim

Uning jamiyatimizda, rivojlanishimizga yomon ta'sir tekizip kelyatkani haqida Prezidentimiz Sh. Mirziyoev: «Jamiyatimizning rivoshlanishga to'siq bo'lib kelayotgan bir illat, bu korrupsiya illatidir»-deb atab o'tkan edi. Haqiqatdan ham rivojlanishimizga to'siq bo'lib kelayotgan o'tkan 2 yil ishida 1986 lavozimli shaxs korrupsiyaviy jinoyotlar ishlagani ushun jinoyiy javobgarlikka tortilgan bolsa, 2 yil davomida korrupsiyaviy jinoyotlar oqibatida yetkizilgan ziyon 2 trillion summan oshib ketkan.

Korrupsiya so'zi lotin tilidan (Corruptio-aynish, poraga sotilish mano'larini bildiradi) olingan bo'lib, siyosot yoki davlat boshqaruvi, jamiyatlik xavli hodisa bo'lib, davlat funksiyalarin bajarish, shaxslarning nizomsiz tarizda materiallik va boshqa boyliklar, imtiyozlarni olishda o'zining statusi va uning bilan bog'liq imkoniyotlardan foydalanishi, bu boylik va imtiyozlardi jismoniy va yuridik

shaxslarning nizomga qarshi tarizda egalik imkoniyatini berishiga aytiladi. Bu yo'nalishda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2021-yili 6-iyulda qabul qilingan <<Korrupsiyaga qarshi ayovsiz munosabatda bolish klassin yaratish, davlat va jamiyat boshqaruvida korrupsiyalik korinishlardi keskin kamaytirish va bunda jamiyatshilik qatnashuvini kengaytirish ilojlari haqqida>> gi PF-6257-sonli Formaning mohiyati juda katta boldi.

O'zbekistonda brinshi martda korrupsiya va oshkorolikti o'rgatadigan erkin davlatshilik emas komerciyaliq emas <<O'zbekistonda oshkorolik va shafoflik>> talqilaw markazi (<<Transparency Uzbekistan>>) tuzilip, O'zbekistan Respublikasi Adillik ministirliginen ro'yxatidan o'tkazildi.

Markazning asosiy maqsadi-jamiyatda korrupsiyaga qarshi muosasasiz munosabat rivojlanishiga yordamlashish hamda davlat boshqaruvinda oshiqliq, shafoflik va hisob berish mexanizmlarin yetishtirishdan iborat.

“Korrupsiyada yo'talga o'qchab oldinnan aniqlash qiyin, biroq davolash yengil, lekin bu kasaldi o'tkazib yuborsangiz, uni aniqlash oson, biroq davolash qiyin”

Nikolo Makiavelli

Yakuniy bo'lim

Yuqorida keltirib o'tilgan usillar, metodlar, qaror va nizomlarga amal qilsak korrupsiyani yo'q qilishga hissa qoshgan bo'lamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar (references)

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yili 7-fevraldagi <<O'zbekiston Respublikasin yanada rivojlantirish bo'yisha Harakatlar strategiyasi haqqida>> gi PF-4947-sonli Farmoni.
2. Korrupsiya -jamiyatka yot illat kitobi. (2022-yil) T.Kallibekov.